

ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት

ንውዕል መሰላት ቆልዑ
ሕቡራት ሃገራት ዚምልከት
ዓንቀጽ።

እዚ፡ ነቶም ሰደተኛታት ዚኾኑ ቆልዑ ተባሂሉ ብዛዕባ እተራዕመን
እተተርጉመን ውዕል መሰላት ቆልዑ ዚምልከት ካብ ተሓላቂ ፍትሒ
ቆልዑ እተጻሕፈ ደብዳቤ እዩ።

ቶማስ ሃማርበርግ (Thomas Hammarberg)፡ ነቲ መበቆላዊ ጽሑፍ
ጽሒፉ። ኣብ ማእከል ቀሊል ንባብ (Center for Easy Reading)
እትሰርሕ ሴና ኢሪካ ፋልክ (Lena Erika Falk) ድማ ነቲ ብቐሊሉ
ዝንበብ ጽሕፍ ጽሒፉ።

ካብ መርበብ-ሓበሬታ ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ ድማ ነቲ
ጽሑፍ ዳውንሎዲድ ኽትገብሩ ትኽእሉ ኢኹም፤
www.barnombudsmannen.se

ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ
ኣድራሻ ጳሰጣ፤ Box 22106,
104 22 Stockholm
ተሌፎን፤ 08-692 29 50

ኣፍርዪ፤ Barnombudsmannen
ስእልን ምትሓዝ ስርዓትን፤ Caroline Roberts
ሓታሚ፤ Ineko AB
ISBN 978-91-87448-89-8

ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት

ንውዕል መሰላት ቆልዑ
ሕቡራት ሃገራት ዚምልከት
ዓንቀጽ።

Alla barn har egna mänskliga rättigheter

Känner du till barnkonventionen? Det är regler som ska skydda barnets rättigheter.

Barnkonventionens rättigheter ska gälla för alla barn i alla länder. Det spelar ingen roll om du är född i ett land, om du har flytt eller flyttat dit. Du har samma rättigheter.

Du som barn har egna särskilda mänskliga rättigheter. I Sverige räknas du som barn tills du har fyllt 18 år.

Det betyder att du har rätt till skydd och omsorg. Men också att du har rätt att få göra din röst hörd i frågor som handlar om dig och ditt liv.

Barnkonventionen säger att det är regeringen i varje land som ska skydda barnet och ta ansvar för att barnet får sina rättigheter. Den regering som skriver på en konvention lovar att följa reglerna.

Många länder är fattiga. De har inte pengar till att ge barn olika rättigheter. Men det står i reglerna att de ska göra allt vad de kan.

Regeringar kan också be andra länder om hjälp. Det står i reglerna att länder ska samarbeta för barnets rättigheter.

Det finns olika sorters mänskliga rättigheter. FN har flera olika konventioner om mänskliga rättigheter.

En form av rättighet är att alla människor ska få säga vad de tycker och vara med i föreningar.

ኩሎም ቆልዑ፡ ሰብኣዊ መሰላት አለዎም

ብዛዕባ ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት ሰጧዕኩም ትፈልጡ?
እዚ፡ ንመሰላት ቆልዑ ኣብ ምሕላው ዝሕግዝ ሕግታት እዩ።

እዚ ውዕል መሰላት ቆልዑ፡ ኣብ ኩለን ሃገራት ንዘለው ኩሎም
ቆልዑ ዚምልከት እዩ። ኣብ ሓንቲ ሃገር ተወሊድኩም ናብ
ካልእ ሃገር ዝግዛዝኩም ወይ ናብ ካልእ ቦታ ዝግዛዝኩም ዋላ
እንተኾንኩም ዘገድስ ኣይኮነን። ኩሉ ሰብ፡ ሓደ ዓይነት መሰላት
አለዎ።

ከም ቆልዑ መጠን፡ ሰብኣዊ መሰላት ኣለኩም። ኣብ ሰዊድን፡
ዕድሜኹም ክሳብ 18 ዓመት ዝበጽሕ ከም ቆልዓ ትቑጸሩ።

እዚ ድግ ሓለዋን ክንክንን ንክግበረልኩም መሰል ኣለኩም
ጣለት እዩ። ኣብቲ ንዓኹምን ህይወትኩምን ዘገድስ ጉዳያት ድግ
ድምጽኹም ከተሰምዑ መሰል ኣለኩም።

ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት፡ መንግስቲ ናይ ነፍስወከፍ
ሃገር፡ ንቆልዑ ሓለዋ ክትገብረሎምን መሰላቶም ከተክብርን ሓላፍነት
አለዎ። ኣብዚ ውዕል ዝፈረመት ዝኾነት መንግስቲ፡ ነዚ ሕግታት
ንክትክተል መብጽዓ ኣትያ እያ።

ብዙሓት ሃገራት ድኻታት እየን። ንቆልዑ እተፈላለዩ መሰላት ንክህባ
ድግ ገንዘብ የብለንን። እቲ ሕግታት ግን ዝክእልኦ ክገብራ
ከምዘለወን ይሕብረን እዩ።

መንግስታት፡ ካልኦት ሃገራት ንክሕግዝኦን ክሓተኦን ይክእላ እየን።
መንግስታት፡ መሰላት ቆልዑ ንምሕላው ብሓደ ክሰርሓ ከምዘለወን፡
እቲ ሕግታት ይሕብር እዩ።

እተፈላለዩን ብዙሕን ሰብኣዊ መሰላት ኣሎ። ሕቡራት ሃገራት፡ ብዛዕባ
ሰብኣዊ መሰላት ዚምልከት ኣዝዩ እተፈላለዩ ውዕላት ኣለዎ።

En annan form av rättighet är att människor ska få äta sig mätta och lära sig att läsa och skriva.

I konventionen om barnets rättigheter finns alla sorters rättigheter med. Alla sorters rättigheter är lika viktiga.

Nästan alla länder har skrivit på

Arbetet med konventionen om barnets rättigheter började 1979. 1989 var barnkonventionen klar.

Nu har nästan alla länder skrivit på konventionen. Ländernas regeringar lovar att följa reglerna.

FN har flera olika konventioner om mänskliga rättigheter. Men ingen annan konvention har fått så stort stöd av världens länder som barnkonventionen.

Varför? Det beror på flera olika saker.

Människor har mer och mer läst och sett i tv hur krig, fattigdom och orättvisor drabbar barn. Många föreningar har talat om för politiker hur barn har det.

Fler och fler politiker har förstått att det är viktigt med barnets rättigheter.

የአለምን ተቋሙ ስር ወይ
የሕግ ከገፈር ይሃልኩም፡
ዕድሜዎ ከሰባ 18 ዓመት
ዝብጽህ ከም ቆልዓ ኢኹም
እትቆጽጡኛሉ።

እቲ ሓደ ዓይነት መሰል፡ ኩሉ ሰብ እቲ ዝሰምዖ ክዛረብ ይግብኦን ኣብ ኮማዊ ውዳሴታት ክጽምበር ክኽእል ኣለዎን ዚብል እዩ።

እቲ ኻልእ ዓይነት መሰል፡ ኩሉ ሰብ ዝበልዎ እኹል እኽለ፡ ክረክብን ክምሃርን ከንብብን ክጽሕፍን ክኽእል ይግብኦ ዚብል እዩ።

ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት፡ ፕሹሉ ዓይነታት እተፈላለዩ መሰላት የጠቓልል። ኩሉ ዓይነታት መሰላት ድማ ብማዕረ ኣገዳሲ እዩ።

ዳርጋ ኩለን ሃገራት ነዚ ውዕል ፈረመናሉ እዩን

ኣብ ውዕል መሰላት ቆልዑ ብምትዓር ሰራሕ እተጀመረሉ፡ ኣብ 1979 እዩ። ኣብ 1989 ድማ ውዕል መሰላት ቆልዑ፡ ምሉእ ብምሉእ ተዳልዩ ተወዲኡ።

ኣብዚ እዋን'ዚ ድማ ዳርጋ ኩለን ሃገራት፡ ነዚ ውዕል'ዚ ፈረመናሉ እዩን። ኣብ እተፈላለዩ ሃገራት ዘለዋ መንግስታት፡ ነዚ ሕግታት ንክኽተላ መብጽዓ ኣትየን እዩን።

ሕቡራት ሃገራት፡ ብዛዕባ ሰብኣዊ መሰላት ዚምልከት ኣዝዩ እተፈላለዩ ውዕላት ኣለዎ። እንተኾነ ግን፡ ከም ውዕል መሰላት ቆልዑ ዝኣመሰለ ኣብ ዓለም ካብ ዘለዋ እተፈላለዩ ሃገራት ብዙሕ ደገፍ ዝረኽቦ የለን።

ንምንታይ ግን? እዚ ድማ ብምኽንያት ሓያሎ ነገራት እዩ።

ኩሉ ሰብ፡ ውግእ፡ ድኽነትን ዓመጽን ንመነባብር ቆልዑ ክሳዕ ክንደይ ይጸሉ ከምዘሎ ኣብ ተለሺዥን ሰለዘንብብን ሰለዘርእን እዩ። ብዙሓት ኮማዊ ውድባት ድማ ብዛዕባ ኩነታት ቆልዑ ብዚምልከት ንፖለቲከኛታት ሰለዘሕብራ እዩን።

ኣዝዮም ብዙሓት ፖለቲከኛታት ድማ ኣገዳስነት መሰላት ቆልዑ ሰለዘርድኡ እዩ።

Viktiga regler

De olika reglerna i konventionen om barnets rättigheter kallas för artiklar. Det finns 54 olika artiklar.

Alla regler är lika viktiga. Men det är ändå några artiklar som är bra att läsa först och att komma ihåg.

I artiklarna 2, 3, 6 och 12 finns viktiga regler.

När du läser de andra artiklarna ska du tänka på vad som står i de här artiklarna.

Artikel 2 handlar om att reglerna gäller för alla barn.

Alla barn är lika mycket värda. Inga barn får bli diskriminerade, det vill säga bli sämre behandlade.

Det har ingen betydelse vilken färg barnet och barnets föräldrar har på huden, om barnet är flicka eller pojke, vilket språk barnet talar, vilken gud barnet tror på, om barnet har en funktionsnedsättning eller om barnet är rikt eller fattigt. Mobbning i skolan kan till exempel vara diskriminering.

Artikel 3 handlar om barnets bästa. Politiker, myndigheter och domstolar ska alltid tänka på vad som är bäst för barn när de bestämmer sådant som gäller barn.

I artikeln står det att barnets bästa ska komma i främsta rummet. Det betyder att det ibland finns saker som är viktigare än barnets bästa.

Men politikerna måste alltid kunna visa att de också har tänkt på barnen.

አገዳሲ መሰላት

እዚ እተፈላለዩ ሕግታት ውዕል መሰላት ቆልዑ፡ ፃንቀጻት ተባሂሉ ይጽዋዕ። 54 እተፈላለዩ ፃንቀጻት ድማ አለዉ።

እዚ ኩሉ ሕግታት፡ ብማዕረ አገዳሲ እዩ። ፈለማ ከተንብብዎምን ክትዝክርዎምን ጽቡቕ ዝኾኑ ውሑዳት ፃንቀጻት ግን አለዉ።

ኣብ ፃንቀጻት 2፡ 3፡ 6 ከምኡውን 12 አገደስቲ ሕግታት አለዋ።

እዚ እተፈላለዩ ፃንቀጻት ከተንብቡ ከለኹም፡ ብዛዕባ'ዚ ፃንቀጻት ዝብሎ ነገራት ክትሓስቡ ይግባእ።

ፃንቀጽ 2፡ እዚ ሕግታት ንኹሎም ቆልዑ ዚምልከት ምዃኑ ይሕብር።

ኩሎም ቆልዑ፡ ብማዕረ አገደስቲ እዮም። ዝኾነ ቆልዑ፡ ኣድልዎ ኺግበረሉ ኣይግባእን፤ ብኻልእ ቃላት ድማ ካብ ካልእ ቆልዓ ብዝኸፍኦ ኣተሓሕዞ ክትሓዝ የብሉን ማለት እዩ።

እዚ ድማ ሕብረ ቆርበት ቆልዓ ይኹን ወለዲ ቆልዓ፤ እቲ ቆልዓ ወዲ ይኹን ጓል ትኹን፤ እቲ ቆልዑ ዝዛረቦ ቋንቋ፤ ዝኣምኖ ኣምላኽ፤ እቲ ቆልዓ ሰንክልና ይሃልዎ ወይ እቲ ቆልዓ ሃብታም ወይ ድኻ ይኹን ዘገድስ ኣይኮነን።

ኣብ ቤት ትምህርቲ ምፍርራህ፡ ሓደ ኣብነት ካብ ኣድልዎ እዩ።

ፃንቀጽ 3፡ ብዛዕባ ንቐልዓ ዘድሊ ብሉጽ ረብሓታት ይዛረብ።

ፖለቲከኛታት፡ ሰብ-ስልጣን መንግስትን ኣብያተ ፍርድን፡ ንቐልዑ ኣብ ዘካትት ጉዳያት ውሳኔ ኣብ ዝህብሉ እዋን ንቐልዓ ብዝበለጸ ንዘርብሕ ነገር ኩሉ ግዜ ግምት ክህቡ ይግባእ።

እዚ ፃንቀጽ'ዚ፡ ረብሓ ቆልዓ እቲ ቀንዲ ኣተኩሮ ክውሃቦ ከምዘለዎ ይሕብር። እዚ ድማ ሓደሓደ ግዜ ካብ ረብሓ ቆልዓ ንላዕሊ ኣዝዩ አገዳሲ ነገራት ስለዝህሉ እዩ።

ፖለቲከኛታት ግን ኣብ ቆልዑ ተገዳስነት ከምዘለዎም ኩሉ ግዜ ከርእዩ ክኽእሉ ኣለዎም።

Artikel 6 handlar om att barnet har rätt till liv och utveckling.

Rätt till liv betyder att länderna ska se till att barn inte blir dödade. Det kan vara både att barn inte blir dödade i krig och att barn får vård och mediciner när de är sjuka så att de inte dör av sjukdomar.

Rätt till utveckling betyder att länderna ska göra vad de kan för att ge barn en bra barndom.

Barn behöver många saker för att utvecklas bra. Det kan vara trygghet, kärlek, mat, sjukvård, ett hem, möjlighet att leka och att gå i skolan.

Artikel 12 handlar om att barnet har rätt att säga hur det vill ha det. Vuxna ska lyssna på barn.

Myndigheter och domstolar ska fråga barnet vad det tycker och lyssna på barnet när de bestämmer saker som gäller barnet.

Det kan vara att lärarna i skolan frågar barnen vad de tycker innan de bestämmer saker.

Politiker i en kommun ska fråga barn vad de tycker innan de bestämmer om sånt som berör barn.

ዓንቀጽ 6: ንህይወትን ዕብየትን ቆልዑ ዚምልከት መሰል ዝሓዘ እዩ። ናይ ህይወት መሰል፡ ቆልዑ ክቕተሉ ከምዘይብሎም ሃገራት ከረጋግጻ ኣለወን ማለት እዩ። እዚ ድማ ቆልዑ፡ ኣብ ግዜ ውግእ ክቕተሉን ኣብ ዝሓመምሉ ግዜ ሕክምናዊ ክንክንን መድሃኒትን ክረኽቡ፡ ሰለዚ ድማ ብሰንኪ ሕማም ሞት ኣይሰዕብን ማለት እዩ።

መሰል ዕብየት፡ ቆልዑ ብጽቡቕ ናይ ቁልዕነት ግዜ ንኽኣልፉ ንኸረጋግጻ ሃገራት ዝከኣለን ኽገብራ ኣለወን ማለት እዩ።

ቆልዑ፡ ብጽቡቕ ንኽዓብዩ ብዙሕ ነገራት የድልዮም። እዚ ድማ ውሕስነት፡ ፍቕሪ፡ ምግብ፡ ክንክን ጥዕና፡ መጽለልን ኣብ ቤት ትምህርቲ ክጻወቱ ክኽእሉን ዜጠቓልል እዩ።

ዓንቀጽ 12: ቆልዑ፡ ነቲ ክኾነሎም ንዝደልዩም ነገራት ንኽዛረቡ ብዛዕባ ዘለዎም መሰላት ይዛረቡ። ዓበይቲ ድማ ንቆልዑ ክሰምዑ ይግባእ።

ሰቡስልጣናት መንግስትን ኣብደተ-ፍርድን፡ ቆልዑ እንታይ ከምዝሰምዮም ክሓቱን ንቐልዑ ኣብ ዘካትት ውሳኔታት ድማ ኣብ ዝሰውሰንሉ እዋን ቆልዑ እንታይ ከምዝብሉ ክሰምዑን ኣለዎም። መምሃራን ድማ ኣብ ገለ ነገራት ቅድሚ ምውሳኖም ቆልዑ እንታይ ሓሳባት ከምዘለዎም ክሓትዎም ዘጠቓልል እዩ።

ኣብ ምምሕዳር ከባቢ ዝርከቡ ፖለቲከኛታት፡ ንቐልዑ ኣብ ዝጸሉ ነገራት ውሳኔ ቅድሚ ምሃቦም ቆልዑ እንታይ ሓሳባት ከምዘለዎም ክሓትዎም ኣለዎም።

De andra artiklarna i konventionen om barnets rättigheter

Artikel 1 handlar om vem som är barn. Alla människor under 18 år är barn.

Artikel 4 handlar om hur länderna ska göra för att följa reglerna i konventionen. Länderna ska ändra sina lagar så att lagarna blir bra för barn.

Länderna ska göra allt de kan för att ge barn rättigheter.

Rika länder ska hjälpa fattiga länder.

Artikel 5 handlar om att länderna måste förstå att det är föräldrarna som har ansvar för barnet. Föräldrarna ska hjälpa barnet så att det får sina rättigheter.

Artikel 7 och 8 handlar om att alla barn har rätt att veta vem han eller hon är.

Barnet har rätt till ett namn och till att vara medborgare i ett land. Barnet har också rätt att veta vilka som är barnets föräldrar.

Artikel 9 handlar om att barn alltid, när det går, ska få vara hos sina föräldrar.

Om föräldrarna skiljer sig har barnet rätt att träffa både mamma och pappa. Men ibland är det bäst för barnet att inte bo hos föräldrarna.

Och ibland är det bäst för barnet att inte träffa den ena föräldern. Det kan vara om föräldrarna slår barnet eller inte kan ta hand om sitt barn.

ኣብ ውዕል መስላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት ዘሎ ካልእ ዓንቀጻት

ዓንቀጽ 1: ብዛዕባ ቆልዓ መን ምዃኑ ይዛረብ። ኩሎም ዕድሚኦም ትሕቲ 18 ዓመታት ዝኾኑ ሰባት፡ ከም ቆልዑ ይቆጸሩ።

ዓንቀጽ 4: ብዛዕባ ሃገራት፡ ንሕግታት'ዚ ውዕል'ዚ ብኸመይ ክክተላ ከምዘለዎን ይዛረብ። ሃገራት ድማ እቲ ሕግታት ንቆልዑ ዝሰማማዕ መታን ክኸውን ንሕግታትን ይቕይሩ።

ዓንቀጽ 5: ወለዲ፡ ናይ ደቆም ሓላፍነት ዝሰከሙ ምዃኖም ሃገራት ክርድኦን ከምዘለዎን ብንጹር ይሕብር። ወለዲ፡ ቆልዑ ዘድልዮም መስላት ንክረኽቡ ክሕግዝዎም ኣለዎም።

ዓንቀጻት 7ን 8ን: ኩሎም ቆልዑ፡ መን ምዃኖም ክፈልጡ መስል ኣለዎም ይብል።

ቆልዑ፡ ስም ክውንኑን ናይ ሓንቲ ሃገር ዜጋ ክኾኑን መስል ኣለዎም። ቆልዑ፡ ወለዶም መን ምዃኖም ክፈልጡ ድማ መስል ኣለዎም።

ዓንቀጽ 9: ቆልዑ ብዝተኻለለ መጠን ምስ ወለዶም ክቕመጡ ይግባእ ይብል።

ወለዲ እንተተፋቲሎም፡ እቲ ቆልዓ፡ ንኣቦን ኣደን ክረክብ መስል ኣለዎ። ሳሕቲ ግን እቲ ቆልዓ ምስ ወለዱ ንክቕመጥ ዘይጸቡቕ ኪኸውን ይኽእል እዩ።

ከምኡውን ሳሕቲ፡ እቲ ቆልዓ ንወለዱ ንክይረክብ ዝበለጸ ኪኸውን ይኽእል እዩ። እዚ ድማ ወለዱ ንውላዶም ዝሃርሙ እንተኾይኖም ወይ ንውላዶም ክከናኹኩ ዘይክእሉ እንተኾይኖም ምክንያት ኪኸውን ይኽእል እዩ።

ዓንቀጻት 10ን 11ን: ቆልዑን ወለድን፡ ሞላውን ኣብ እተፈላለያ ሃገራት ይቕመጡ ይሃልዉ፡ ንሓድሕዶም ንክራኽቡ መስል ኣለዎም ይብል።

Artikel 10 och 11 handlar om att barn och föräldrar har rätt att träffa varandra även om de bor i olika länder.

En förälder får inte flytta till ett annat land med barnen utan att den andra föräldern vill det.

Länderna ska komma överens om hur de ska hjälpa barn och föräldrar så att de kan träffas.

Artikel 13, 14 och 15 handlar om att barnet har rätt att säga vad det tycker.

Barnet har rätt att tänka fritt, att tro på vilken gud det vill och att vara med i olika föreningar.

Artikel 16 handlar om att barnet har rätt till privatliv.

Det kan till exempel vara att föräldrar inte ska läsa sina barns brev och dagböcker. Det kan också vara att barnet ska kunna stänga en dörr och få vara i fred när det går på toaletten i skolan.

Artikel 17 handlar om att barnet har rätt att läsa bra tidningar och böcker och få information på annat sätt, till exempel radio, tv och internet.

Länderna ska ha lagar som skyddar barnet mot filmer och texter som kan skada barnet.

Artikel 18 handlar om att det är föräldrarna som tillsammans har ansvaret för barnet.

Föräldrar ska alltid tänka på vad som är bäst för barnet. Länderna ska hjälpa föräldrarna så att de kan vara bra föräldrar. Ett sätt att hjälpa föräldrarna är att det finns bra förskola där barn kan vara när föräldrarna arbetar.

ሓደ ወላዲ፡ እቲ ኻልእ ወላዲ ከይፈለጠ ነቲ ቆልዓ ናብ ካልእ ሃገር ክወስዶ ኣይክእልን እዩ።

ሃገራት፡ ቆልዑን ወለድን ገሓድሕዶም ንክራኽቡ ብኸመይ ክሕግዛ ከምዘለዎን ክሰማምዓ ኣለዉን።

ዓንቀጻት 13፡ 14ን 15ን፡ ቆልዑ ዝለምዶም ንክዛረቡ ብዛዕባ ዘለዎም መሰል ይዛረቡ።

ቆልዑ፡ ናጻ ኮይኖም ክሓሰቡን ናብ ዝደለይዎ ኣምላኽ ክኣምኑን ናይ ካልእ ኮማዊ ውድብ ኣባል ክኾኑን መሰል ኣለዎም።

ዓንቀጻት 16፡ ቆልዑ፡ ውልቃዊ ህይወት ንክነብሩ መሰል ኣለዎም ይብል።

ንኣብነት፡ ወለዲ፡ ገደብዳቤን መዘክርን ደቆም ከንብቡ ኣይክእሉን ማለት እዩ። እቲ ቆልዓ ድማ ኣብ ዓይኒ ምድሪ ቤት ትምህርቲ ኣብ ዘለዉሉ እዋን ንማዕጽ ዓጽዩ ንበይኑ ኪኸውን ክኸውን ኣለዎ ማለት እዩ።

ዓንቀጽ 17፡ ቆልዑ፡ ንጽቡቕ ዝትሕዝትኡ ጋዜጣታትን መጽሓፍን ንክንብብ ከምኡውን ከም ራድዮ፡ ተለቪዥንን ኢንተርነት ዝኣመሰለ ካልእ ሜድያታት ሓበሬታ ክረክብ መሰል ኣለዎ ይብል።

ሃገራት፡ ንቆልዑ ክጐድእ ካብ ዝክእል ፊልምታትን ጽሑፋትን ዝሕሉ ሕግታት ክህልዉን ኣለዎ።

ዓንቀጽ 18፡ ክልቲኦም ወለዲ፡ ናይ ውላዶም ናይ ሓባር ሓላፍነት ኣለዎም።

ወለዲ፡ ንውላዶም ብዝበለጸ ኣብ ዝረብሕ ነገር ኩሉ ግዜ ከተኩሩ ኣለዎም። ሃገራት ድማ ወለዲ ንፋዓት ወለዲ ንክኾኑ ንወለዲ ክሕግዛ ኣለዉን።

ንወለዲ ዝሕግዝሉ ሓደ መገዲ፡ ወለዲ ኣብ ዝሰርሕሉ እዋን እቶም ቆልዑ ክውዕልሉ ዝክእሉ ጽቡቕ ቦታታት ቅድመ-ትምህርቲ ክህልዎም እዩ።

Artikel 19 handlar om att skydda barn mot våld hemma.

Länderna ska skydda barn mot föräldrar och andra vuxna som slår barnet, är elaka mot barnet, eller tar hand om barnet dåligt på något annat sätt.

Det kan vara att föräldrarna missbrukar alkohol eller narkotika eller att föräldrarna utnyttjar barnet sexuellt.

Artikel 20 och 21 handlar om barn som inte kan bo hemma hos sin familj.

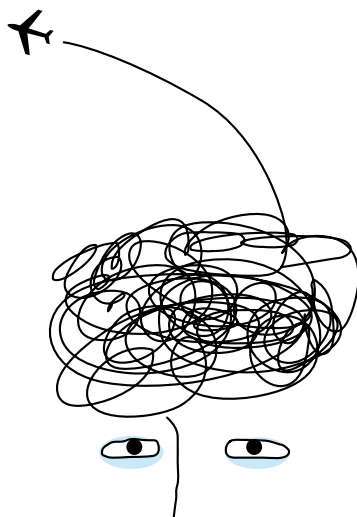
Länderna ska se till att barnet får bo i en annan familj. Det bästa är om barnet får bo hos släktingar. Ibland kan ett barn adopteras av en familj i ett annat land.

Myndigheter och domstolar som bestämmer var barn ska bo ska alltid tänka på barnets bästa.

Artikel 22 handlar om barn som är flyktingar. Länderna lovar att ge barn som kommer till landet skydd och hjälp.

Det gäller både barn som kommer ensamma och barn som kommer med sina föräldrar.

Ett ensamt barn ska få hjälp att hitta sina föräldrar. Om man inte kan hitta föräldrarna eller andra släktingar ska barnet få samma skydd och hjälp som andra barn får när de inte kan bo hos sina föräldrar.

ግንቀጽ 19: ኣብ ገዛ ከጋጥሞም ካብ ዝኽእል ዓመጽ ንቐልዑ ብዛዕባ ምክልኻል ይዛረብ።

ሃገራት፡ ካብቶም ንቐልዑ ዝሃርሙ፤ ንቐልዑ ግዜ ዘይህቡ ወይ ብገለ መገዲ ንቐልዑ ክፋኡ ኣተሓሕዛ ካብ ዝገብሩ ወለድታትን ዓበይቲ ሰባትን ንቐልዑ ክሕልዋ ኣለዉን።

እዚ ድማ ንቐልዑ ብኣልኮል ወይ ዕጽፋርስ ወይ ጸታዊ ምዝመዛ ኣቢልካ ንዘዕምጹ ወለዲ ከካትት ይኽእል።

ግንቀጽት 20ን 21ን: ብዛዕባቶም ምስ ሰድራኦም ክቐመጡ ዘይክእሉ ቐልዑ ይዛረብ።

ሃገራት፡ እቲ ቐልዓ ምስ ካልእ ሰድራ ክቐመጥ ዝኽእል ምዃኑ ከረጋግጹ ኣለዉን። እቲ ዝበለጸ ድማ እቲ ቐልዓ ምስ ኣዝማዲ ክቐመጥ ዚኽእል እንተኾይኑ እዩ። ሳሕቲ ድማ እቲ ቐልዓ ኣብ ካልእ ሃገር ብዘላ ሰድራ ክርዓም ይከኣል እዩ።

እቶም እቲ ቐልዓ ክቐመጡ ዘለዎ ቦታ ዝውሰኑ ሰብ-ስልጣናት መንግስትን ኣብያተ-ፍርድን፡ ብዛዕባ ዝበለጸ ረብሓ ውላድ ኩሉ ግዜ ክሓሰቡ ኣለዎም።

ግንቀጽ 22: ብዛዕባ ስደተኛታት ዝኾኑ ቐልዑ ይዛረብ። ሃገራት፡ ነቶም ዝመጹ ቐልዑ ሓለዋን ሓገዝን ክህባ መብጽዓ ኣቲዮን እዮን።

እዚ፡ ነቶም ባዕሎም ዝመጹ ቐልዑን ምስ ወለዶም ዝመጹ ቐልዑን ዚምልከት እዩ።

ንበይኑ ዝመጸ ቐልዓ፡ ንወለዱ ንክረክብ ሓገዝ ክውሃቦ ኣለዎ።

እቶም ወለዱ ወይ ካልኦት ኣዝማድ ክርከቡ ዘይከኣል እንተኾይኑ፡

እቲ ቐልዓ፡ ልክዕ ከምቶም ምስ ወለዶም ክቐመጡ ዘይከኣሉ ካልኦት ቐልዑ ዝረኽብዎ ዘለዉ ጸግዕን ሓገዝን ክቐበል ኣለዎ።

ግንቀጽ 23: ብዛዕባቶም ስንክልና ዘለዎም ቐልዑ ይዛረብ።

ሃገራት፡ ስንክልና ዘለዎም ቐልዑ፡ ጽቡቕ ህይወት ከምዝህልዎም ይገብራ።

ስንክልና ዘለዎም ቐልዑ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ክምሃሩን ብኻልእ

Artikel 23 handlar om barn med funktionsnedsättning.

Länderna ska se till att barn med funktionsnedsättning får bra liv.

Barn med funktionsnedsättning ska kunna gå i skolan och vara med i samhället på andra sätt.

Barnet och barnets familj ska få den hjälp de behöver. Hjälpen ska vara gratis eller så billig att människor har råd att ta emot hjälp.

Länder ska tillsammans lära sig mer om hur de kan hjälpa barn med funktionsnedsättning på bra sätt.

Rika länder ska hjälpa fattiga länder.

Artikel 24 handlar om barnets rätt till hälsovård och sjukvård.

Länderna lovar att göra allt de kan för att barn ska få bra hälsa.

Alla barn har rätt att få vård när de är sjuka. Kvinnor som väntar barn och mammor med nyfödda barn ska få bra vård.

Föräldrar ska få lära sig hur de ska mata och vårda sitt barn.

Rika länder ska hjälpa fattiga länder.

Artikel 25 handlar om barn som inte bor hemma hos sina föräldrar.

Den myndighet som har ansvar för barnet ska se till att barnet får bra omvårdnad eller behandling.

Artikel 26 och 27 handlar om barnets rätt till trygghet.

Familjer ska få hjälp så att barnet har det bra även om föräldrarna är fattiga, sjuka eller arbetslösa.

En förälder som inte bor med barnet ska också ta ansvar för sitt barn. Det kan vara att betala så att barnet får mat, kläder, bostad och annat som barnet behöver.

መገደታት ድማ ኣብ ሕብረተሰብ ተዋሳኒቲ ክኾኑ ክኽእሉ ኣለዎም።
ቆልዓን ሰድራ ቆልዓን፡ እቲ ዘድልዮም ሓገዝ ክረኽቡ ኣለዎም።
እቶም ሰባት ሓገዝ ክረኽቡ መታን ክኽእሉ፡ እቲ ሓገዝ፡ ብናጻ ወይ
ብኣዘዩ ሕሱር ዋጋ ኪኸውን ይግባእ።
ሃገራት፡ ነቶም ሰንክልና ዘለዎም ቆልዑ ብኸመይ ክሕግዛ ብዛዕባ
ዝኽእላሉ ዝያዳ ሓበሬታ ኣብ ምርካብ ብሓደ ክሰርሓ ኣለወን።
ሃብታማት ሃገራት፡ ንድኻታት ሃገራት ክሕግዛ ኣለወን።

ዓንቀጽ 24፡ ንጥዕናን ክንክን ጥዕናን ብዛዕባ ዚምልከት መሰል
ይዛረብ።
ሃገራት፡ ቆልዑ ጥዕያት ንኽኾኑ ብዝተኻእለ መጠን ኩሉ ነገር
ንኽገብራ መብጽዓ ኣትየን እየን።
ኩሎም ቆልዑ፡ ኣብ ዝሓመምሉ እዋን ክንክን ክረኽቡ መሰል
ኣለዎም። እተን ንኽወልዳ ዝጸበያ ዘለዋ ኣንስትን ሓደስቲ ቆልዑ
ዝወለዳ ኣጴታትን፡ ጽቡቕ ሕክምናዊ ክንክን ክረኽባ ይግባእ። ወለዲ
ድማ ንደቆም ብኸመይ ክምግቡን ኽከናኹን ከምዝኽእሉ ክምሃሩ
ኣለዎም።
ሃብታማት ሃገራት፡ ንድኻታት ሃገራት ክሕግዛ ኣለወን።

ዓንቀጽት 25፡ ብዛዕባቶም ምስ ሰድራኦም ኣብ ገዛ ዘይቅመጡ ቆልዑ
ይዛረብ።
እቶም ኣብዘዎ ቆልዑ ሓላፍነት ዘለዎም ሰበ-ስልጣናት፡ እቶም ቆልዑ፡
ጽቡቕ ክንክንን ሕክምናን ይረኽቡ ከምዘለዉ ከረጋግጹ ኣለዎም።

ዓንቀጽት 26ን 27ን፡ ብዛዕባ መሰል ድሕነት ቆልዓ ይዛረብ።
ቆልዓ፡ ጽቡቕ ህይወት መታን ክህልዎ፡ ዋላውን ወለዲ ድኻታት፡
ሕመማት ይኹኑ ወይ ሰራሕ ኣይሃልዎም፡ ሰድራቤታት ሓገዝ ክረኽባ
ኣለወን።
እቲ ምስ ውላዱ ዘይቅመጥ ወላዲ ድማ ንውላዱ ሓላፍነት ክስከም
ኣለዎ። ውላዱ፡ ምግብ፡ ክዳን፡ መጽለልን ነቲ ቐልዓ ዘድልዮ ካልእ
ነገርን ንኽረክብ እቲ ወላዲ ገንዘብ ክኸፍል ዜጠቓልል ኪኸውን
ይኽእል እዩ።

Artikel 28 handlar om barnets rätt att gå i skolan.

Alla barn ska gå i grundskolan. Det ska vara gratis. Länderna ska se till att fler barn får gå i gymnasiet och annan högre utbildning.

Rika länder ska hjälpa fattiga länder.

Artikel 29 handlar om vad barnet ska lära sig i skolan.

Varje barn ska få utvecklas så mycket det går. Barnet ska vara väl förberett för sitt liv som vuxen.

Barnet ska lära sig om mänskliga rättigheter och att alla människor är lika mycket värda.

Barnet ska också lära sig att vara rädd om naturen.

Artikel 30 handlar om barn som tillhör minoriteter eller ursprungsfolk.

I Sverige finns barn som är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. De har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.

ግንቀጽ 28: ቆልዓ ኣብ ቤት ትምህርቲ ክምሃር ኣለዎ ብዛዕባ ዚብል መሰል ይዛረብ።

ኩሎም ቆልዑ፡ ሰዋሰው ክመሃርሉ ኣብ ዝኽእሉ ቤት ትምህርቲ ክምሃሩ ክኽእሉ ኣለዎም። ብናጻ ድማ ኪኸውን ኣለዎ። ሃገራት፡ ብዙሓት ቆልዑ፡ ኣብ ካልኣይ ደረጃን ዩኒቨርሲቲን ከምዝምሃሩ ኽገብራ ኣለዉን።
ሃብታማት ሃገራት፡ ንድኻማት ሃገራት ክሕግዛ ኣለዉን።

ግንቀጽ 29: ብዛዕባ'ቲ ቆልዑ ኣብ ቤት ትምህርቲ ክምሃርዎ ዘለዎም ሃገራት ይዛረብ።

ነፍሰወክፍ ቆልዓ፡ ብዝተኻእለ መጠን ክመሃርን ከምዝዓቢ ኽግበረን ኽከኣል ኣለዎ። ቆልዑ፡ ምስ ዓበዩ ንዘጋጥሞም ህይወት ብጽቡቕ ኣተዳለዉ ክኾኑ ኣለዎም።

ቆልዑ፡ ብዛዕባ ሰብኣዊ መሰላትን ኩሉ ሰብ ድማ ብማዕረ ኣገደሲ ምዃኑን ክፈልጡ ኣለዎም።

ቆልዑ፡ ንተፈጥሮ ከኽብሩ ከምዘለዎም ድማ ክፈልጡ ኣለዎም።

ግንቀጽ 30: ብዛዕባቶም ዓሌታዊ ውሁዳን ወይ ደቀባት ዚኾኑ ቆልዑ ይዛረብ።

ኣብ ሰዊድን፡ ሳሚ (Sami)፡ ሰዊድናዊ ፊን (Swedish-Finns) ዝበሃሉን ተወለድቲ ቶርኔዳሊያን (Tornedalians)፡ ሮማ (Roma) ከምኡውን ኣይሁድ ዝኾኑ ቆልዑ ኣለዉ። ኣብ ቋንቋኦም፡ ባህሎምን ሃይማኖቶምን ድማ መሰል ኣለዎም።

ግንቀጽ 31: ቆልዓ ንኽጻወት፡ ከፀርፍን ናጻ ግዜ ንኽህልዎን ብዛዕባ ዚምልከት መሰል ይዛረብ።

ግንቀጽ 32: ንቆልዑ ካብ ሓደገኛ ስራሕ ብዛዕባ ምሕላው ይዛረብ።

ግንቀጽ 33: ንቆልዑ ካብ ዕጽ-ፋርስ ብዛዕባ ምሕላው ይዛረብ።

Artikel 31 handlar om att barnet har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 32 handlar om att skydda barnet mot farligt arbete.

Artikel 33 handlar om att skydda barnet mot narkotika.

Artikel 34 handlar om att skydda barnet mot att vuxna tvingar dem till sex eller att barnet tvingas att sälja sex.

Artikel 35 och 36 handlar om att skydda barnet mot att bli utnyttjat på något annat sätt.

Det kan vara att någon säljer ett barn för att barnet ska arbeta i en fabrik. Det kan vara att någon tar ett barn från föräldrarna för att sälja barnet till en annan familj.

Men det är också ett skydd mot alla andra sätt att utnyttja barn som någon kan komma på.

Artikel 37 handlar om att skydda barnet mot dödsstraff, livstids fängelse och tortyr.

Tortyr är när man plågar en person för att den ska berätta något.

När det är en rättegång mot ett barn har barnet rätt att få hjälp av en jurist, en person som har kunskap om lagar. Barn som sitter i fängelse får inte bli dåligt behandlade.

Barn ska inte vara i samma fängelse som vuxna. Barn som sitter i fängelse ska kunna få besök av sin familj och brevväxla med sin familj.

Artikel 38 handlar om att barn inte ska vara soldater.

ግንቀጽ 34: ካብቶም ንስጋዊ ርክብ ጸቕጢ ዝገብርሎም ወይ ንጸታዊ ርክብ ንክሸየጥ ጸቕጢ ዝገብርሎም ዓበይቲ ንቕልዑ ብዛዕባ ምሕላው ይዛረቡ።

ግንቀጽት 35ን 36ን: ብኻልእ ኣገባባት ንቕልዑ ንኸይምዘመዙ ብዛዕባ ምሕላው ይዛረቡ።

እዚ ድማ ኣብ ፋብሪካ ንክሰርሕ ንቕልዓ ንዝሸጥ ሰብ ኸካትት ይኽእል እዩ። ንቕልዓ ካብ ወለዱ ብምውሳድ ናብ ካልእ ስድራ ዝሸይጥ ዝኾነ ሰብ ክኸውን ድማ ይኽእል እዩ።
ካብቲ ከጋጥም ዚኽእል ካልእ ኩሉ ዓይነታት ምዘመዛ ቕልዓ ምሕላው ድማ እዩ።

ግንቀጽ 37: ንቕልዑ ካብ መቐጻዕቲ ሞት፡ ናይ ምሉእ ዕድመ ማእሰርትን ስቓይን ብዛዕባ ምሕላው ይዛረቡ።

ስቓይ፡ ሓደ ሰብ ገለ ነገር ንክዛረብ ተባሂሉ ካልእ ሰብ ከላቕኖ ከሎ እዩ።

ቕልዓ፡ ኣብ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝቐረበሉ እዋን፡ ንሕጊ ዝፈልጥ ሰብ ማለት ጠበቓ ንክረክብ መሰል ኣለዎ። እቶም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ዝቐየዱ ቕልዑ፡ ክፋእ ኣተሓሕዛ ክግበረሎም የብሉን።

ቕልዑ፡ ኣብቲ ዓበይቲ ዝቐየድሉ ቤት ማእሰርቲ ክእስሩ የብሎምን። እቶም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ዝቐየዱ ቕልዑ፡ ስድራቤቶም ምብጻሕ ክገብሩሎምን ናብ ስድራኦም ደብዳቤታት ክጽሕፉን ክኽእሉ ኣለዎም።

ግንቀጽ 38: ቕልዑ፡ ወተሃደራት ክኾኑ የብሎም ይብል።

Artikel 39 handlar om att länderna ska hjälpa barn som har blivit utnyttjade så att barnet kan må bra och leva ett vanligt liv. Det kan vara barn som har varit soldater i krig.

Artikel 40 handlar om barn som är misstänkta för något brott. Länderna lovar att behandla barnet bra och att ge barnet en rättvis rättegång.

Artikel 41 handlar om att länderna gärna får göra mer än det som står i konventionen för att ge barnet rättigheter.

Artikel 42 handlar om att länderna lovar att se till att både barn och vuxna vet vilka regler som finns i barnkonventionen.

Artiklarna 43–54 är regler för hur länderna ska göra för att följa barnkonventionen.

ዓንቀጽ 39: ሃገራት፡ ጽቡቅን ንቡርን ሀይወት ክነብሩ መታን ክኸክሉ፡ ነቶም ምዝመዛ እተገብረሎም ቆልዑ ክሕግዛ ኣለዎም ይብል።

እዚ ድግ ነቶም ኣብ ውግእ እተሳተፉ ቆልዑ ኸካትት ይኸእል እዩ።

ዓንቀጽ 40: እቶም ዓመጽ ፈጸሞም ተባሂሎም ብዛዕባ እተጠርጠሩ ቆልዑ ይዛረብ። ሃገራት፡ ንቐልዑ ጽቡቅ ክሕዛን ግቡእን ፍትሓውን ፍርዳዊ መስርሕ ክህባን መብጽዓ ኣትዮን እዩን።

ዓንቀጽ 41: ሃገራት፡ ንቐልዑ መሰላት ንክህባ ኣብቲ ውዕል ካብ እተጠቐሰ ንላዕሊ ኸገብሩ ከምዝኸክላ ይዛረባ።

ዓንቀጽ 42: ሃገራት፡ እቶም ቆልዑን ዓበይትን ኣብዚ ውዕል መሰላት ቆልዑ ዘሎ መምርሒታትን ሕግታትን ከምዝፈልጡ ንክገብሩ መብጽዓ ክኣትዋ ከምዘለወን ይዛረብ።

ዓንቀጽ 43 — 54: ሃገራት፡ ንውዕል መሰላት ቆልዑ ብኸመይ ክኸተላ ከምዘለወን ዚገልጽ መምርሒታት እዩ።

FN:s barnrättskommitté

I FN:s hus i staden Genève i Schweiz arbetar en grupp människor som ska se till att länderna följer reglerna i barnkonventionen.

Det är FN:s barnrättskommitté. Länderna ska då och då lämna rapporter till barnrättskommittén.

Länderna lovar också att människor i landet ska få läsa rapporterna för att kunna diskutera vad som är bra och dåligt för barnen i landet.

I barnrättskommittén arbetar arton personer. De kommer från olika länder och alla är barnexperter. Experterna läser ländernas rapporter.

Ibland finns det flera rapporter från samma land. Föreningar som arbetar för barnets rättigheter kan göra egna rapporter om hur barn har det i landet.

Sedan har barnrättskommittén ett möte. Några personer som arbetar för landets regering kommer dit.

De får svara på frågor om vad de har gjort för barn och vad de tänker göra för att det ska bli bättre.

Barnrättskommittén är ingen domstol. Den kan inte straffa länder som låter bli att följa reglerna i barnkonventionen.

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት

አብ ከተማ ጀነቭ፡ ስዊዘርላንድ፡ አብ ዝርከብ ህንጻ ሕቡራት ሃገራት እትረከብ ጉጅለ ሰባት፡ ሃገራት ንሕግታት ውዕል መሰላት ቆልዑ ከምዝክተላ አብ ምግባር ይሰርሑ ኣለዉ።

እዛ ጉጅለ ድማ ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት እያ። ሃገራት፡ ጸብጻብን ብብግዚኡ ናብ ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ከቕርባ ኣለዉን።

ሃገራት፡ አብተን ዓደን ዘለዉ ሰባት፡ ነቶም አብ ዓደን ዘለዉ ቆልዑ ጽቡቕን ሕግቕን ብዛዕባ ዝኾነ ነገራት መታን ክዘራረቡ፡ ነቲ ጸብጻባት ከምዘንብቡ ኽገብራ መብጽዓ ኣትየን እየን።

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ፡ ን18 ሰባት ዜካተተ እዩ። ካብ እተፈላለያ ሃገራት ዝመጹ ኮይኖም፡ ኩሎም ድማ ክኢላታት ቆልዑ እዮም። እዞም ክኢላታት፡ ነቲ ካብ እተፈላለያ ሃገራት ዝመጹ ጸብጻባት የንብቡ።

አብ ገለ እዋናት፡ ካብ ሓንቲ ሃገር ሓያሎ ጸብጻባት ይቐርብ እዩ። እተን አብ መሰላት ቆልዑ ዝሰርሓ ኮማዊ ውድባት፡ ብዛዕባቲ አብ ሃገረን ዘሎ ኩነታት ቆልዑ ዚምልከት ጸብጻባት ከቕርባ ድማ ይኽእላ እየን።

ድሕሪ'ዚ ድማ ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ኣኼባ የካይድ። ገለ ካብቶም ምስ መንግስታት ሃገራት ዝሰርሑ ሰባት ድማ ኣብቲ ኣኼባ ይሳተፉ እዮም።

Men barnrättskommittén kan ge förslag på vad länderna kan göra för att det ska bli bättre. Ibland kan länderna få hjälp av FN eller av andra länder.

Meningen är att barn ska få sina rättigheter.

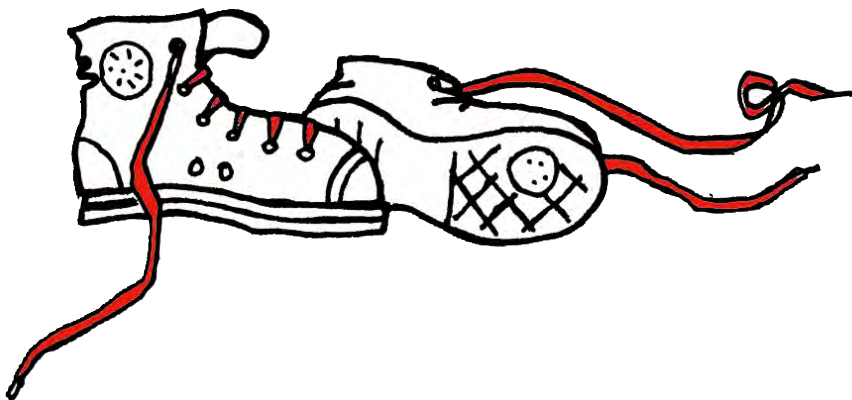
FN:s barnrättskommitté arbetar på flera olika sätt

Barnrättskommittén kan kalla en regering till ett möte när som helst. Det kan vara om FN får veta att barn blir mycket dåligt behandlade i ett land.

Kanske har något barn skrivit ett brev till barnrättskommittén och talat om vad som händer.

Barnrättskommittén kan ordna möten för att prata om särskilda problem.

Det har varit möten om barn i krig, barn som har farliga arbeten, flickors rättigheter och barn som sitter i rullstol eller har andra funktionsnedsättningar.

ንቕልው ብዚምልከት ብዛዕባ እተሰርሐን ንህይወት ቆልዑ ንምምሕያሽ ብዛዕባ ክገብርዎ ዝሓሰብዎ ነገራትን ዚምልከት ሕቶታት ይምልሱ።

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ፡ ንሕጊ ዚምልከት ቤት ፍርዲ ኣይኮነን። ነቲ ኣብ ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት ንዘሎ ሕግታት ንዘይክተላ ሃገራት ክቐጽዕ ኣይክእልን እዩ።

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ፡ ሃገራት ከመሓይሽኦ ብዛዕባ ዘለወን ነገራት ኣመልኪቲ ምኽርታት ክህብ ይኽእል። ሳሕቲ ድማ ሃገራት፡ ካብ ሕቡራት ሃገራት ወይ ካልኦት ሃገራት ሓገዝ ክረኽባ ይኽእላ እየን።

እቲ መደብ፡ ንቕልው መሰላት ከምዝረኽቡ ምግባር እዩ።

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት ብዝተፈላለዩ መገድታት ብኸመይ ይሰርሕ

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ፡ ኣብ ዝኾነ እዋን ንሃገራት ናብ ኣኼባ ክጽውዐን ይኽእል እዩ። እዚ ድማ ሕቡራት ሃገራት፡ ቆልዑ፡ ኣብ ሓንቲ ሃገር ብኣዝዩ ሕማቕ ኣገባብ ይትሓዙ ከምዘለዎ ኣብ ዝፈለጠሉ እዋን ኪኸውን ይኽእል።

ዝኾነ ቆልዓ ድማ ንኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ደብዳቤ ጽሒፉ፡ ብዛዕባቲ ዘጋጥም ዘሎ ነገራት ምስዝገልጽ እዩ።

ኮሚቴ መሰላት ቆልዑ፡ ብዛዕባቲ ፍሉይ ጸገማት ንክዘራረብ ኣኼባ ኪውድብ ይኽእል እዩ።

ብዛዕባቶም ኣብ ውግእ ዘለዉ ቆልዑ፡ ኣብ ሓደገኛ ሰራሕ ዝሰርሑ ዘለዉ ቆልዑ፡ ብዛዕባቲ መሰላት ናይቶም ብዓረብያ ሰንኩላን ዝጉዓዙ ወይ ሰንኩላን ዝኾኑ ኣዋልድን ቆልዑን ኣመልኪቲ ኣኼባታት ተኻዩዱን ይካየድን ኣሎ።

Fler länder har börjat tänka på barns rättigheter

Naturligtvis följer inte alla länder reglerna i barnkonventionen.

En del länder bryter mot många regler. I en del fattiga länder har barn farliga arbeten. Det är kanske så att flickor och barn med funktionsnedsättning inte får gå i skolan.

De flesta länder har svårt att följa alla regler. Också Sverige har fått kritik av barnrättskommittén.

Men politiker i många länder har börjat tänka mer på barns rättigheter när de bestämmer olika saker.

Flera länder har fått nya lagar som är bra för barn. I flera länder finns nu barnombudsmän som arbetar med att påminna de som bestämmer om barns rättigheter.

I Sverige finns Barnombudsmannen sedan år 1993.

Lärare och andra som arbetar med barn får lära sig om barnets rättigheter.

Nya föreningar har börjat arbeta för barnets rättigheter.

Biståndsorganisationer tänker mer på vad som är bra för barn när de hjälper människor i fattiga länder.

De här sakerna har länder visat i sina rapporter till barnrättskommittén.

ብዙሐት ሃገራት፡ ብዛዕባ መሰላት ቆልዑ ክሓሰባ ጀሚረን ኣለዋ

ኩሉን ሃገራት፡ ንሕግታት ውዕል መሰላት ቆልዑ ብሓቂ ኣይክተላን እዮን።

ገለ ሃገራት፡ ንብዙሕ ሕግታት ይጥሕሳ እዮን። ኣብ ሓያሎ ድኻታት ሃገራት ድማ ቆልዑ፡ ኣብ ሓደገኛ ስራሕ ይሰርሑ እዮም። ኣዋልድን ስንክልና ዘለዎም ቆልዑን፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ንክምሃሩ ኣይክእሉን እዮም።

ብዙሐት ሃገራት፡ ንኹሉ ሕግታት ኣብ ምኽታል ይጽገማ እዮን። ሰዊድን፡ ካብ ኮሚተ መሰላት ቆልዑ ገለ ነቕፌታ ረኺባ እያ።

እንተኾነ ግን፡ ኣብ ብዙሐት ሃገራት ዘለዉ ፖለቲካውያን፡ ኣብ እተፈላለዩ ጉዳያት ውሳኔ ኣብ ዝህብሉ እዋን ብዛዕባ መሰላት ቆልዑ ብዝያዳ ክሓሰቡ ጀሚርዎ ኣለዉ።

ብዙሐት ሃገራት፡ ንቆልዑ ዝጠቅም ሓደስቲ ሕግታት ኣዳልዮን ኣለዋ። ኣብ ሓያሎ ሃገራት፡ ነቶም ብዛዕባ መሰላት ቆልዑ ሕግታት ዘውጽኡ ሰቡ-ስልጣናት ኣብ ምዝኽኻር ዝሰርሕ ወኪል መሰላት ቆልዑ ማለት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ ኣብዚ እዋን ኣለወን።

ሰዊድን፡ ካብ 1993 ጀሚሩ ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ ኣለዋ። መምሃራንን እቶም ምስ ቆልዑ ዝሰርሑ ካልኦት ሰባትን፡ ብዛዕባ መሰላት ቆልዑ ክመሃሩ ኣለዎም።

ሓደስቲ ኮማዊ ውድባት፡ ኣብ መሰላት ቆልዑ ክሰርሓ ጀሚረን ኣለዋ። ትካላት ረድኤት፡ ኣብ ድኻታት ሃገራት ንዘለዉ ሰባት ክሕግዛ ከለዋ ብዛዕባ ንቆልዑ ዝጠቅም ነገራት ብዝያዳ ይሓሰባ ኣለዋ።

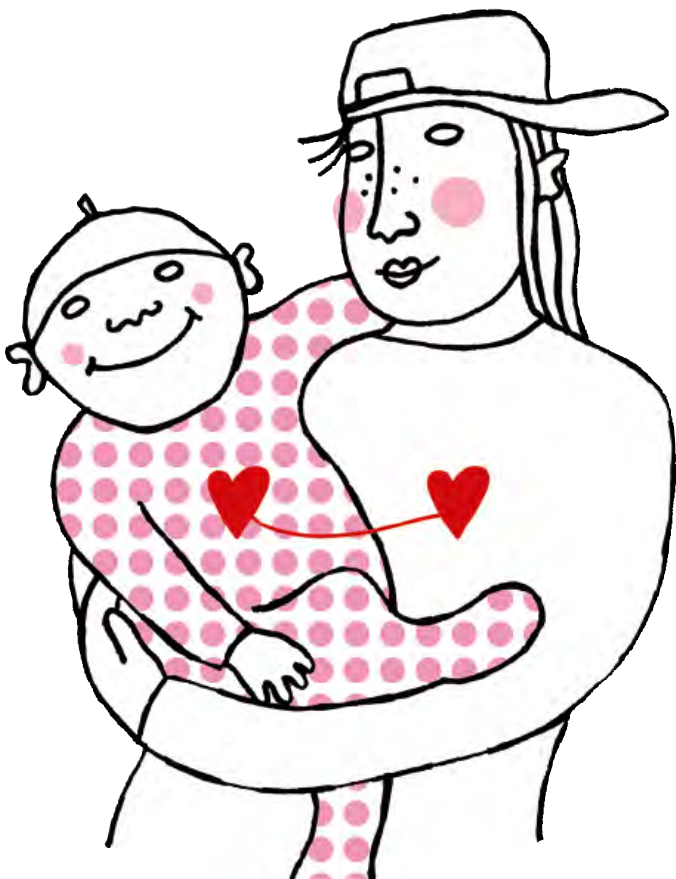
ሃገራት፡ ኣብቲ ንኮሚቴ መሰላት ቆልዑ ኣብ ዘቕረባኦ ጸብጻቦን ከመልክትኦ ዘለወን ነገራት ኣሎ።

Barnets rättigheter i framtiden

Barnkonventionen har funnits sedan 1989. Nästan alla länder har lovat att följa reglerna. De flesta länder har lämnat rapporter till barnrättskommittén.

Nu är det dags att se till att barnen verkligen får de rättigheter som finns i konventionen.

Därför är det viktigt att människor vet vilka regler som finns i konventionen. Då kan de börja diskutera hur det kan bli bättre för barn i Sverige och i andra länder.

ኣብ መጻኢ ዝህሉ መሰላት ቆልዑ

ውዕል መሰላት ቆልዑ፡ ካብ 1989 ጀግሩ ይፃዩ ኣሎ። ዳርጋ ኩለን ሃገራት ድማ ነዚ ሕግታት ንክክተላ መብጽፃ ኣትዮን ኣለዋ። መብዛሕተን ሃገራት፡ ጸብጻበን ንኮሜቴ መሰላት ቆልዑ ኣቕሪበን ኣለዋ።

ቆልዑ፡ ነቲ ኣብ ውዕል ተዘርዚሩ ዘሎ መሰላት ብሓቂ ረኺቦም ከምዘለዎ ምርግጋጽ ግዚኡ እዩ።

ስለዚ፡ ነቲ ኣብ ውዕል ተዘርዚሩ ዘሎ መምርሒታት ሰባት ክፈልጡ ኣገዳሲ እዩ። ነቶም ኣብ ሰዊድንን ካልኦት ሃገራትን ዝርከቡ ቆልዑ ዝሓሸ ህይወት ብዛዕባ ዝህልዎም ክዘራረቡ ይክእሉ እዮም።

Hit kan du vända dig om du har frågor om dina rättigheter

Migrationsverket är en myndighet som tar emot ansökningar från personer som vill komma till Sverige och utreder om de har tillräckliga skäl för att få stanna här. De kan svara på frågor om asylprocessen.

Telefon: 0771-235 235 måndag–fredag kl 08.00–16.00.

Om du ringer från utlandet: +46 771 235 235

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är en myndighet som kontrollerar att barn och unga som inte bor med sin familj har det bra där de är placerade.

Du kan berätta om det som inte fungerar bra på det boende där du är, i kontakt med socialtjänsten eller hälso- och sjukvården.

Telefon: 020-120 06 06 måndag–fredag kl 12.00–19.00.

Skolinspektionen är en myndighet som arbetar för att alla elever ska få en bra utbildning i en trygg miljö.

De kan svara på frågor om din rätt till utbildning. Du kan också anmäla när något inte fungerar som det ska i skolan.

Telefon: 08-527 332 00 måndag–fredag kl 9.30–15.00.

Rädda Barnen är en organisation som stöder barn i utsatta situationer – i Sverige och i världen. De har mottagningar för barn och ungdomar i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå.

Telefon: 08-698 90 00 måndag–torsdag kl 8.30–17.00 och fredag kl 12.45–16.00.

**ብዛዕባ መሰላትኩም ዚምልከት ንዘለኩም
ሕቶታት ዚኸውን መልስታት ኣብዚ ንትረኽቡ
ትኽእሉ ኢኹም።**

ትካል ሰደተኛታት ሰዊድን፡ ካብቶም ናብ ሰዊድን ክመጹ ዝደልዩ ሰባት ንዝመጽእ መመልከቲታት ብምቕባል፡ ኣብዚ ንኽቅመጡ እኹል ምኽንያት እንተልይዎም ድማ ይውሰን። ብዛዕባ መስርሕ ዑቕባ ብዚምልከት ንዘለኩም ሕቶታት ድማ ክምልስ ይኽእል እዩ።
ተሌፎን፡ 0771-235 235 ሰኑይ-ዓርቢ 8:00 ቅ.ቐ ክሳብ 4:00 ድ.ቐ ካብ ወጻኢ ሃገራት ኦትድውሉ እንተኾነኩም፡ +46 771 235 235

ተቐጻጻሪ ጥዕና ማሕበራዊ ክንክንን (IVO)፡ እቶም ምስ ሰድራኦም ዘይቅመጡ ዘለዉ ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን፡ ኣብቲ ዝቅመጥሉ ዘለዉ ቦታ ጽቡቕ ይነብሩ ከምዘለዉ ዚቐጻጸር ትካል መንግስቲ እዩ። ኣብቲ ዘለኻሙዎ ቦታ ጽቡቕ ብዛዕባ ዘየሎ ነገራት ንማሕበራዊ ኣገልግሎታትን ጥዕናውን ድሕነታውን ኣገልግሎታትን ክተዘራርቡ ትኽእሉ ኢኹም።
ተሌፎን፡ 020-120 06 06 ሰኑይ-ዓርቢ ካብ 12:00 ድ.ቐ - 7:00 ድ.ቐ

ተቐጻጻሪ ኣብያተ-ትምህርቲ ሰዊድን፡ ኩሎም ተማሃሮ ብሉጽ ትምህርቲ ኣብ ውሑስ ኣከባቢ ንኽረኽቡ ዜረጋግጽ ናይ መንግስቲ ትካል እዩ። ብዛዕባ ኣብ ትምህርቲ ዘለኩም መሰላት ንዘለኩም ሕቶታት ክምልሱ ይኽእሉ እዮም። ኣብ ቤት ትምህርትኹም፡ ከምቲ ዚግባእ ይሰርሕ እንተዘየልዩ ጸብጸብ ኸተቐርቡ ድማ ትኽእሉ ኢኹም።
ተሌፎን፡ 08-527 332 00 ሰኑይ-ዓርቢ ካብ 9:30 ቅ.ቐ - 3:00 ድ.ቐ

Save the Children helpline är till för barn som kommer ensam till Sverige.

Du kan ringa om vad som helst och du kan vara anonym.

Du kan prata arabiska, dari eller engelska. Samtalet kostar inget.

Telefon: 0200-77 88 20 varje dag kl 15.00–18.00.

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar (Sweref) är en organisation som erbjuder kostnadsfri juridisk rådgivning.

De svarar på frågor om asyl, familjeåterförening, svenskt medborgarskap och den svenska utlänningslagstiftningen.

Telefon: 0200-88 00 66 måndag–onsdag kl 9.00–11.00.

Röda Korset är en organisation som kan ge råd i enskilda flyktingärenden och hjälpa till att söka efter en saknad familjemedlem. Ta hjälp av en vuxen för att kontakta dem.

Telefon: 020-41 50 00 tisdag–torsdag kl 9.30–12.00.

Bris är en organisation som ger stöd till utsatta barn och unga.

Du som är under 18 år kan ringa och prata med en kurator om det du funderar mycket på eller behöver hjälp med.

Du kan vara anonym om du vill. Samtalet kostar inget.

Telefon: 116 111 måndag–söndag kl 14.00– 21.00, onsdagar kl 17.00–21.00.

Barnrättsbyrån är en organisation som erbjuder enskilda barn och ungdomar i Stockholmsområdet praktisk och juridisk hjälp, stöd och rådgivning. Alla barn och unga upp till 21 år är välkomna att höra av sig med frågor om sin situation. Vi har en medarbetare som pratar persiska.

Telefon: 072 - 565 33 46 Mejl: elin@barnrattsbyran.se

Observera att de flesta har lunchstängt.

ሰይቭ ዘ ቺልድረን (Rädda Barnen): - ኣብ ሰዊድን ይኹን ኣብ መላእ ዓለም - ኣብ ተሓፋፊ ኩነታት ንዝርከቡ ቆልዑ ደገፍ ዚህብ ውድብ እዩ። ንቆልዑን ንኣሽቱ መንእሰያትን ዜገልግል ኣብ ስቶክሆልም (Stockholm): ጎተንቦርግ (Gothenburg): ማልሞ (Malmö) ከምኡውን ኡመዶ (Umeå) ቤት ጽሕፈት ኣለዎ።
ተሌፎን፡ 08-698 90 00 ሰኑይ - ሓሙስ 8:30 ቅ.ቐ -5:00 ድ.ቐ
ከምኡውን ዓርቢ ዓርቢ 12:45 ድ.ቐ - 4:00 ድ.ቐ

መስመር ሓገዝ ሰይቭ ዘ ቺልድረን፡ ነቶም ባዕሎም ናብ ሰዊድን ዝመጹ ቆልዑ ዜገልግል እዩ።
መንነትኩም ከይገለጽኩም ብዛዕባ ዝኾነ ነገር ንክትዘራረቡ ክትድውሉ ትክእሉ ኢኹም። ብዓረብ፡ ዳሪ ወይ እንግሊዝኛ ከተዘራርቡ ትክእሉ ኢኹም። እቲ ጻውዒት ድማ ብናጻ እዩ።
ተሌፎን፡ 0200-77 88 20 መዓልታዊ፡ ካብ 3:00 ድ.ቐ ክሳብ 6:00 ድ.ቐ

ማእከል ምኽሪ ሰደተኛታት ሰዊድን (Sweref): ናጻ ኣገልግሎት ሕጊ ዚህብ ትካል እዩ። ብዛዕባ ዑቕባ፡ ምጽምባር ስድራ፡ ዜግነት ሰዊድንን ሕጊ ኢሚግሬሽን ሰዊድንን ንዚምልከት ሕቶታት ይምልስ።
ተሌፎን፡ 0200-88 00 66 ሰኑይ-ዓርቢ ካብ 9:00 ቅ.ቐ - 11:00 ቅ.ቐ

ቀይሕ መስቀል፡ ንውልቃዊ ጉዳያት ሰደተኛታት ኣተኩሩ ምኽሪ ክህብን ደሃዩ ንዝጠፍላኩም ኣባል ስድራኹም ኣብ ምንዳይ ክሕግዝኩምን ይኽእል። ነዚ ቤት ጽሕፈት ንምርካብ ንዓበይቲ ሰባት ተወከሱ።
ተሌፎን፡ 020-41 50 00 ሰሉስ-ሓሙስ ካብ 9:30 ቅ.ቐ - 12:00 ድ.ቐ

ብሪስ (Bris): ንተሓፋፍቲ ቆልዑን ንኣሽቱ መንእሰያት ደገፍ ዚህብ ትካል እዩ። ዕድሜኹም ትሕቲ 18 ዓመት እንተኾይኑ፡ ብዛዕባ ዘሰክፈኩም ነገራት ወይ ብዛዕባ ክትሕገዝዎ እትደልይዎ ናብ

አማካሪ ደዊልኩም ከተዘራረቡ ትክክለኛ ኢኩም። እንተደሊኹም ድማ መንገትኩም ከይተፈልጠ ክትገብርዎ ትክክለኛ ኢኩም። እዚ ጸውዒት'ዚ ድማ ብናጻ እዩ።
ተሌፎን፥ 116 111 ሰኑይ - ሰንበት ካብ 2:00 ድቐ — 9:00 ድቐ፤
ኩሉ ግዜ ዓርቢ ድማ ካብ 5:00 ድቐ —9:00 ድቐ

ቤት ጽሕፈት መሰላት ቆልዑ (Office of Children's Rights): ኣብ ኣውራጃ ሰቶክሆልም ንዝርከቡ ኩሎም ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ዚኸውን ግብራውን ሕጋውን ሓገዝ፤ ደገፍን ምክርን ዚህብ ትካል እዩ። ኩሎም እቶም ክሳብ 21 ዓመታት ዝገበሩ ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን፤ ሕቶታት ንክሓቱን ብዛዕባ ኩነታቶም ንክዘራረቡን ዕዲማት እዮም። ፐርሽኖ ክዘራረብ ዚክእል ኣባል ሰራሕተኛ ኣለና።
ተሌፎን፥ 072 - 565 33 46 ኢመይል፥
elin@barnrattsbyran.se

መብዛሕቱ እዋን ኣብ ግዜ ምሳሕ ዕጹው ምዃኑ ፍለጡ።

ብዛዕባ ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ

ሰዊድን፡ ዕድሜአም ትሕቲ 18 ዓመት ዝኾነ 2 ሚልዮን ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ኣለዉዎ። ልክዕ ከምቶም ኣብ ሕብረተሰብና ዘለዉ ሰባት ድማ ህይወቶም፡ በቶም ኣብ ሰልጣን ዘለዉን ሰብ-ሰልጣናት መንግስትን ብዚግበር ውሳኔታት ይጽሎ እዩ።

ኣብ ሰዊድን ንዘለዉ ዕድሜአም ትሕቲ 18 ዓመት ንዝኾኑ ኩሎም ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን፡ ተሓላቂ ፍትሒ ኣለዎም። እቲ ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ፡ ብመንግስቲ ዚምዘዝ ኮይኑ፡ ነቲ ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ ተባሂሉ ዚጽዋዕ ትካል መንግስቲ ብሓላፍነት ዚመርሕ እዩ።

ከባቢ 25 ሰባት፡ ኣብ መሰላት ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ኣብ ዘተኮረ ጉዳያት ኣመልኪቶም ኣብ ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ ብምኳን ይሰርሑ።

ውዕል መሰላት ቆልዑ፡ ኣብ ሕብረተሰብ ከመይ ይሰርሕ ከምዘሎ ክንምርምርን ብዛዕብኡ ዚምልከት ሓበሬታ ክንህብን ኢና። ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ፡ ሕግታትን መምርሒታትን ምስ ውዕል መሰላት ቆልዑ ሕቡራት ሃገራት ንክስማማዕ ብዛዕባ ክግበረሉ ዘለዎ ሓሳባት ይህብ።

ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ፡ ምስ ቆልዑን ንኣሸቱ ቆልዑ ይዘራረብ፤ ከመይ ይነብሩ ከምዘለዉን ኣብ እተፈላለዩ ጉዳያት ድማ ሓሳቦም እንታይ ምኅኑን ሓበሬታ ይህልዎ።

ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ፡ ነቶም ብጽቡቕ ዘይነብሩ ምስ ዘለዉ ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ብፍሉይ ይዘራረብ። ነቲ ንሕና እንፈልጦ መዓልታዊ ህይወት ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ብዚምልከት፡ ናብቶም ኣብ ክንዲ ምምሕዳራት ከተማ፡ ኣብያተ-ምክሪ ወረዳታትን ዝሰርሑ ሰባትን ሰብ-ሰልጣናት መንግስትን ከምዝመሓለፍ ንገብር።

ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ፡ ናብቶም ንመላእ ሃገር፡ ፓርላማ ሰዊድንን መንግስቲ ሰዊድንን ብዛዕባ ቆልዑን ንኣሸቱ መንእሰያትን ኣመልኪቶም ሕግታት ንዝጽሕፉ ሰባት ድማ ጸብጻባት ይህብ እዩ።

ቤት ጽሕፈት ተሓላቂ ፍትሒ ቆልዑ

ኣድራሻ ጸሰማ፡ Box 22106, 104 22 Stockholm

ኣድራሻ ቤት ጽሕፈት፡ Norr Mälarsstrand 6

ተሌፎን፡ 08-692 29 50

ዕድሜኹም ትሕቲ 18 ዓመት እንተኾይኑ፡ ብዘሉና

ንቆልዑ ዚገልግል መስመር ተሌፎን ገይርኩም

ተወከሱና፡ 020-23 10 10

ኢ-መይል፡ info@barnombudsmannen.se

መርበብ-ሓበሬታ፡ www.barnombudsmannen.se